

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Osztrákok a magyar gazda ellen

Irta Bernát István,

a Magyar Gazdaszövetség igazgatója.

Bécsben, a birodalmi gyűlésben legutóbb nagy volt a kavargás. A képviselőházban az argentiniai husbehozatalról volt szó, nevezetesen a drágasági ügyben kiküldött bizottságnak arról a javaslatáról, a melyben felhívja a kormányt, hogy a tengerentuli fagyasztott húst korlátolt mennyiségben eressze be, tekintet nélkül a magyar kormány állásfoglalására. A bizottságuk ez a javaslata nagy szótöbbséggel született meg. Jó ezt megjegyezni, mert teljesen igazolja azt a tapasztalatokon alapuló jóslatot, hogy minél többet kapnak az osztrákok, annál többet fognak követelni. Sőt elvakultságukban annyira mennek, hogy egy parlamenti bizottság olyan határozatot hoz, a melynek elfogadása esetén kitörne a háború Ausztria és Magyarország között. Mi ugyanis azon az állásponton vagyunk és ezen feltogásunkban osztozik az osztrák kormány is, hogy ilyen kérdésben a magyar kormány beleegyezése nélkül eljárni nem szabad, mert ez a kiegyezésnek alapelvét döntené halomra.

Mindez azonban nem akadályozza az osztrák képviselő urakat abban, hogy bizottságilag ilyen határozatot terjesszenek elő, habár Gautsch báró miniszterelnök minden tudását és ékesszólását használta fel, hogy letörje a kérdés élet és elég őszinte volt még kijelenteni azt is, hogy itt a kötött szerződés becsületes megtartásáról van szó. Mindennek dacára 174 képviselő akadt, a kik a bizottság jogilag tarthatatlan, következményeiben veszedelmes, Magyarország ellen irányuló javaslatát pártolták. Ezt jó lesz majd el nem felejtünk akkor, ha majd arról lesz szó, hogy a kérdésben a magyar parlament döntsön. Jó lesz ezt megiszivlelni a kormánynak, a mely — úgy látszik — engedményeket akar követelni Ausztriától a tengerentuli hus beengedéséért.

Milyen tarthatatlan és mennyire megokolatlan az osztrákok álláspontja, mutatja az a tény, a mi köztudomásu, hogy a múlt héten a bécsi marhavásáron a telhajtott marhák nagy része eladatlan maradt s éppen akkor, mikor a képviselőházban sürgetőleg követelték a kor-

látlan husbehozatalt, a bécsi marhanagyvágó kijelentette, hogy a kicsiben való eladásnál kilogrammonként 10 fillérrel szállítja le a hus árát.

Mindezek azt mutatják, hogy itt politikai kérdésről van szó. Eldugott törvényekről, melyek a maguk igazi színeiben jelentkezni nem mernek, a magyarok megfélemlítéséről, a Darányi által nehezen megalkotott a várvámpolitikai módosításáról, a merkantilisták érdekeiről, a gazdaság letöréséről. Ha valaha, úgy most kell talpra állanunk, úgy most nem szabad elfelejtünk a latin közmondást, hogy a kezdetnek állj ellent. Az osztrákok folyton növekvő kívánságait kielégíteni legfeljebb romlásunk árán leszünk képesek.

Az Argentiniára való kacsingatás következményei már nemzetközi téren is kezdenek mutatkozni. A londoni Standard foglalkozva ezzel a kérdéssel, immár a britt gyarmatok érdekeit tolja előtérbe. Hivatkozik Tisza István grófra, hogy lehetetlen egy országnak húzamosabb időn át megengedni a fagyasztott husbehozatalt és a másikat elzárni tőle. Ha tehát mi magyarok eltérünk attól az állásponttól, hogy a husbehozatal egészségügyi szempontból van kizárva, akkor azután természetes, hogy a tengerentuli országok mindegyike követeli a bebocsátást.

Argentína lesz az első, amelynek husát beeresztik — folytatja a Standard. — Biztatja azonban a britt kormányt, hogy ha ez megtörténik, a megtorlással való fenyegetés révén biztosítson gyarmatainak az Osztrák-magyar monarchiába való husbehozatalnál előnyöket, mert hiszen, ha az osztrák és magyar kormányok csak Argentiniának engednek meg a husbehozatalt, ez a legtöbb kedvezményes elv megtörése volna, amely Anglia számára mindazt az előnyt minden további tárgyalás, megegyezés és engedély nélkül biztosítja, amit mi bármely országnak megadunk.

A magyar gazdaközönség kellő erővel sorakozzék a földmivelésügyi miniszter Serényi Béla gróf mögé, hogy ő visszautasíthassa az osztrákok kívánságait, amelyeket a hazai fogyasztók érdekeivel nem lehet takargatni és védelmezni.

Hiszzen legutóbb a kassai mészárosok is kijelentették, ami a husvitában folyton kifejezésre is jutott, hogy a husdrágasá-

got igazában az idézi elő, hogy mindenki első rangú húst óhajt s a kevésbé jót, — a marha elejét senki sem veszi, minél fogva természetesen megdrágul a hús, mert a mészárosnak a fél marhán kell azokat a költségeket bevenni, a mi azelőtt az egész vágott állatot terhelte.

A bekövetkező időkben a magyar gazdaságszocialom teljes erővel kell, hogy sorompóba lépjen a mértéktelen és igazságtalan osztrák követelések ellen és megvédelmezze a maga érdekét, — ami az ország igaz érdeke és valóságos java.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 4.

Berzeviczy Albert fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök: Mielőtt napirend előtti indítványait megtenné, szükségesnek tartja, hogy a parlamenti sajtó tudósítókat ért tegnapi sajnálatos incidens tárgyában nyilatkozzék. Jelenti, hogy a parlamenti hírlaptudósítók testületének hivatalos képviselői megjelentek nála és tudomására hozták, hogy saját hatáskörükben eszközölt gondos és lelkiismeretes vizsgálat után megállapították, hogy a tegnapi ülés alatt a parlamenti tudósítók részéről az ülést zavaró semmiféle incidens nem történt.

Nekem e tényállást hitelesnek kell tekintenem, (Helyeslés a baloldalon.) annak alapján tévesnek kell minősítenem azokat az információkat, melyek a tegnapi incidens alkalmából felmerültek. (Helyeslés.)

Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen téves információkat érthetővé teszi a tegnapi összeütközés idejében uralkodó zűrzavar és hogy ma egyes sajtóorganumok megnevezhetőknek vélik azon tudósítókat, kik a hírlapírói karzatról tettelegességre buzdították a képviselőket.

Véleményem szerint jóhiszemű tévedés áldozatává lettek a tudósítók, mit annál kevésbé lehet csodálni, mivel egyes képviselők is beleestek ezen tévedésbe. (Ugy van jobbfelel.)

A háznagy ur tegnapi lojális nyilatkozatában már igazolta eljárását. Felfogásom szerint kötelességét teljesítette, midőn egyes képviselők közlését hitelesnek tekintve, figyelmeztette a tudósítókat. (Zaj jobbfelel.)

Sümegei Vilmos: Nincs joga! (Zaj és elentmondás. Elnök csenget.)

Elnök: Tekintettel a helyzet feszültségére, nem várva külön elnöki utasítást, rögtön figyel-

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

398 B

meztetőleg közbelépett. (Helyeslés jobbfelől.) A magyar parlament régi hagyománya, hogy a parlamenti laptudósítókat lelkes munkájukban messzemenő elismeréssel és bizalommal támogatja. (Helyeslés) A hagyományhoz a parlament hű marad és hű fog maradni a jövőben is. (Élénk helyeslés.) Midőn ezt konstatálja, hiszi, hogy nem forgott fenn olyan szándék egyetlen tényező részéről sem, mely e hagyományos bizalommal ellenkeznék, ezen nyilatkozatával azt hiszi, hogy a felmerült incidens elintézettné tekintheti. (Általános helyeslés.)

Elnök bemutatja Rákosi Viktor szabadságkérő levelét, melyben 16 napi szabadságot kér.

Az ellenzék névszerinti szavazás elrendelését kéri a kérelem felett, ami meg is történt. A Ház természetesen elutasította a kérelmet. Görgey László kérelmét ellenben a Ház egyhangulag teljesítette.

Darvay Fülöp a mentelmi bizottság előadója, betérjeszti a Pozsgay-Pál féle afférban a mentelmi bizottság jelentését, mely szerint Pozsgay Miklós és Pál Alfréd utasítottak, hogy a Házat nyílt ülésben megkövessék.

Elnök ily értelemben felhívja nevezett képviselőket, akik közül csak Pozsgay Miklós volt jelen.

Pozsgay Miklós: Sajnálatainak ad kifejezést a tegnapi incidens miatt és tisztelettel aláveti magát a mentelmi bizottság határozatának. Megköveti a Házat.

Közben Pál Alfréd is bejött a terembe, a ki egy lojális nyilatkozattal szintén megkövette a Házat.

Solyomossy Odön báró a véderőjavaslatok előadója betérjeszti a honvédségről szóló intézkedés tárgyában a véderő és pénzügyi bizottságok jelentéseit, melyeket az osztályok mellőztetésével kér tárgyalatni.

A Ház ily értelemben határoz.

Következett ezután napirend szerint a névszerinti szavazás a Zemplén vármegye feliratára vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott ellenindítványa felett.

A Ház elvetette Lovászy Márton ellenindítványát.

A ceglédi függetlenségi és 48-as Kossuth-párt kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztést szintén elfogadta a Ház, elvetvén Lovászy ellenindítványát.

A kaposzekcsői népgyűlés kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztést hasonlóképpen el-

fogadta a Ház, mellőzván Lovászy ellenindítványát.

Ezután a Ház rátért a véderőreform javaslat tárgyalására.

Károlyi József gróf: Foglalkozik Okolicsányi László tegnapi beszédével. Példátlan eset a magyar parlament történelmében, hogy egy függetlenségi és 48-as képviselő nemzetellenes dologban, a kormány segítségére siessen. Okolicsányi Lászlónak kötelessége ezek után, hogy pártállást változtasson, mert aki így cselekszik, mint ő, az bitorolja és csak cégérnek használja a pártönkivüli függetlenségi és 48-as címet. Amit Okolicsányi tegnap elkövetett, az közönséges árulás volt. Függetlenségi képviselő nem pártolhatja a közshadsereget, amely utódja az 1848-49-iki osztrákhad-seregnek, mely a magyar szabadságnak és legjobbjainknak hőhéra volt. (Viharos éljenzés az ellenzéken. Nagy zaj a kormányparton. Hazai honvédelmi miniszter idegesen felkel a helyéről és kisiet a teremről.)

Elnök: A császári és királyi közshadseregnek egy része a magyar hadsereg s így nem engedem meg, hogy itt a hadsereget valaki megsértse. A képviselő urat az előbbi kifejezéseért rendreutasítom.

Károlyi József gróf: En az 1849-iki osztrák hadseregre használtam kifejezéseim t. Az osztrák hadsereg pedig a magyar nemzetnek hőhéra volt. Ezek a régi emlékek élnek a nemzet lelkében s ezek választják el még ma is a nemzetet a közös hadseregtől. A függetlenségi párt békében akar élni a királylyal s csak azt akarja, hogy a nemzet jogait respektálják.

Az ülés vége 2 óra 10 perckor.

A Kossuth párt a választójog mellett. Az a hír terjedt el, hogy mostantól fogva a Kossuth-párt is nyíltan a küzdők táborába lépett. A párt ugyanis a jövő vasárnap népgyűlést tart Kaposvárott, még pedig kifejezetten az általános választójog mellett s egyúttal a véderőreform ellen. A gyűlésen, mely nagyszabásúnak ígérkezik, a Kossuth-párt részéről Kapotsfay Jenő és Hegyi Arpád országgyűlési képviselők fognak beszédet mondani. A Justh-párt szónokai lesznek: Beck Lajos és Sümegi Vilmos képviselők, a Választójogi Liga pedig Perczel Móricot küldi ki.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mérég.

Az énekest, akit álnéven Max Linornak hívtak, tulajdonképpen Barbeuil Casimirként keresztelték. A Bouffes Fleuries kis színészcsoporthoz, Line Aurilliet vette nőül s elhatározta, hogy az évi szünetjéig arra használja föl, hogy öregjét, Sylvain Barbeuilt, Cénennesben meglátogassa, a hol az úgy élt bércsei között, mint egy medve.

Tíz év előtt látta utoljára atyját, aki sohasem válaszolt leveleire. Ő tudniillik olyan tiut kívánt volna magának, aki mint ő maga, folyton a földet művelni s a hétfői munkát már vasárnap elkezdni.

Casimir azonban (alias Max Linor), mikor nagy lett, nem hagyta az öregnél anyai jussát, hanem kikövetelte azt magának s azzal elhagyta Combes-Feuillést. Ez tíz esztendő előtt volt s azóta mitsem hallott az atyjáról.

Line már a vasuton azon mulatott, mily furcsán fog viselkedni az öreg medve.

— Igazi paraszt, ugye? — kérdezte a férjétől, aki az előkelő angol lordot utánozta.

Majd, hogy a férje nem felelt, egy divatos operett-dalt kezdett dudolászni s közben cukrot szopogatott, virágokkal díszített kalapja alatt.

Mikor Barbeuil papa a fia levelét meg-

kapta, elhatározta, hogy lóra ül s a vén szürkén elkocog a dandorgesi állomásra. De amíg a vonatot várta, beült a vendéglőbe s felhajtott néhány pohár bort.

Aztán nemsokára hangos lett tőle a szoba.

— No lám, tíz év múltán oly leereszkedő, hogy visszajön! . . . Finom gavallér! Láttam a képét egy képeslapban. Az én fiam volna? Sohal Olyan, mint egy pap, még bajusza sincsen.

A keze összeszorult.

— Hát még a feleséget! Egy énekesnő! Es ide merészkedik jönni, ahol Barbeuil anyót mindenki ismerte és ismerte a nagyanyját is, mindkettő dolgos, izmos, szorgalmas asszony volt, mezitláb járó, koránkló fajta . . . Na, majd meglátják, hogyan fogadja őket Sylvain papa! . . .

A vendéglő többi vendégei újra meg újra megtöltötték az öreg poharát, örültek a mulatságos jelenetnek előre, amelyben a vonat érkezésekor részük lesz. Végre az öreg, vörösen a méregtől, felállt s kitámolygott a szobából.

Mikor a vonat az állomáson megállt, Linor Max (alias ifjabb Barbeuil) az apját kereste. Az állomásfőnök azt mondta, hogy az előbb még itt volt, s a lova még most is oda van kötve a fához. Max tehát benézett a vendéglőbe, a feleségével együtt. A vendégek azt mondták, hogy Barbeuil papa épp az imént ment el, a pohara most is a helyén még. S

A távirdai titok.

A választási „bizalmas“ rendeletek.

Az élesdi járásban Barátka község közönsége azzal a kérelemmel járult a nagyváradi postaigazgatósághoz, hogy a jelenlegi postahivatal távirda állomással is szereljék fel. A kérelmet a postaigazgató véleményezés végett az alispánhoz tette át, aki viszont a járási főszolgabírónak adta ki.

Az élesdi főszolgabíró tegnap tette meg jelentését a távirda állomás ügyében. A vélemény magába nem volna oly lényeges, ha annak nagy része tulajdonképpen nem is a távirdával hanem a telefon-titokkal, képviselőválasztással és a nagy nyilvánossággal nem foglalkozna. A vélemény legnagyobb része azonban ezeket tárgyalja. A főszolgabíró első sorban azért tartja szükségesnek a távirdaállomást, mert a telefon utján nem lehet sürgős, de különösen bizalmas természetű rendeleteket továbbítani oly gyorsan, mint távirat utján.

A telefonon adott bizalmas rendeletek a legtöbbször nyilvánosságra kerültek, mintahogy legutóbb a képviselőválasztások alkalmával is történtek. Ez távirati uton nem jutott volna nyilvánosságra, mert a távirati titok megőrizte volna a bizalmasságot. Ebben a részében nagy tévedésben van a vélemény, mert a bizalmas rendeletek közül csakis azok kerültek nyilvánosságra, melyek a nagyközönséget érdekelték s ezek a rendeletek sem a telefon indiskréciója folytán kerültek nyilvánosságra, hanem egészen más uton.

A telefonnak époly titka van, mint a távirdának, sem egyiket, sem a másikat nem szabad megsérteni. Es ha jövőben talán fel lesz szerelve a barátka posta távirdával, akkor is csak nyilvánosságra fognak kerülni az olyan rendeletek, melyek érdeklik a nagyközönséget, különösen a »tisza« választások idején.

A vélemény többi része már inkább elfogadható. Ebben azt mondja a főszolgabíró, hogy a távirdára különösen a kereskedők szempontjából van nagy szükség.

A mai viszonyok között ugyanis a telefonhoz olykor csak órák hossza után juthat el a közönség, távirat utján hamarabb intézheti el ügyét. De szükségesnek tartja azért a távirdaállomást a főszolgabíró, mert ma már a barátka postahivatal annyira kibővült, hogy föltétlenül szükséges annak távirdával való felszerelése is.

megmutatták félig telt poharát, melyben egy darázs fuldokolt.

Barbeuil azzal az ürügygel ment volt el, hogy még otthon elintéz valamit, de aztán szörnyen bántotta, hogy a lovát ott felejtette a napon, a korcsma előtt. Utközben hevesen hadonászott a kezével s folyton tisztos családjáról beszélt, melynek sorozatát az ő fia a házasságával bepiszkolta. Vörösen és dühösen ért vissza az állomáshoz, de ámulva állt meg a korcsma előtt.

Max Linor cukrosvizet készített a Line számára a korcsmában s ez addig ott állt a korcsma előtt, bájos, kecses, elegáns kis alakjával s selyem fátyolával, melyet nagy kalapjáról vett le, a legyeket kergette a vén szürke sebes hátáról. Másik kezével pedig táskájából az összes cukrokat a vén ló sárga fogai közé rakosgatta.

Az öreg mérge egy szempillantás alatt eltűnt e jelenet láttára s nem törődve semmivel, odalépett a fiatal asszonyhoz s jobbról-balról cuppanós csókokot nyomott az arcára. Este pedig, naplemente előtt, végigjárta a falut egy kosárral s megvásárolta a falu legszebb és legjobb gyümölcskészletét. Szakála lisztes volt a menyee rizporoe arcoskájától s ő maga óvatosan vezette a vén szürkét a kantárszáron, mert a fiatal asszonyka ült a hátán s elragadtatással tapsolt örömben a gyönyörű hegyek látásán.

Leo Laugier.

A németországi katholikus nagygyűlés.

A németországi katolikusok ezidei 58. nagygyűlésüket Mainz városában tartják, még pedig augusztus hó 6., 7., 8., 9. és 10. napjain következő programmal:

Szombaton, 1911. augusztus hó 5-én, este 7—8 óra: ünnepi harangozás a város összes katolikus templomaiban. Este fél 9 óra: ismerkedő est a »Frankfurter Hof« című kaszinó nagytermében.

Vasárnap, 1911. augusztus hó 6-án, délelőtt 10 óra: Veni Sancte és pontifikális mise a dómban. Reggel 5-től fél 8 óráig, továbbá 11 és 12 óraker szent misék a város különböző templomaiban (Szt. Bonifác, Szt. Ignác, Szt. József, Szt. Guintin, Szt. Emmeran és a várkastélyban), reggel 8 óraker nagymise prédikációval a dómban. Délután 2 óraker a katolikus egyesületek ünnepélyes felvonulása, utána az egyesületek diszgyűlést tartanak. Este 8 óraker üdvözlő estély a »Staadhalle«-ban, melyen a hivatalos üdvözlések után a különféle nemzetek képviselői szólnak föl. A magyar katolikusok nevében *Semrecsányi György* orsz. képviselő fog beszélni.

Hétfő, augusztus 7-én délelőtt 9 óraker pontifikális szent mise a dómban a nagygyűlés pártfogójának a boldogságos szűz tiszteletére. Délelőtt fél 11 óraker első zárt ülés a »Staadhalle«-ban. Délután fél 3 óraker a szakosztályok ülései a »Holztorschulhaus«-ban. Délután 5 óraker első nyilvános ülés a »Staadhalle«-ban.

Kedden, augusztus hó 8-án délelőtt 8 óraker gyászmise a dómban az előbbi nagygyűlés tagjainak emlékére. Délelőtt 11 óraker második zárt ülés a »Frankfurter Hof« nagytermében. Délután fél 3 óraker a szakosztályok folytatólagos ülései a »Holztorschulhaus«-ban. Délután 5 óraker második nyilvános ülés a nagy ünnepi csarnokban (Staadhalle.)

Szerdán, augusztus hó 9-én délelőtt 8 óraker szent misék a nagy dómban a Bonifác egyesület intenciójának megfelelően; délelőtt 9 óraker harmadik zárt ülés, délután 2 és fél óraker a szakosztályok folytatólagos ülései, délután 5 óraker harmadik nyilvános ülés, este 8 és fél óraker kertünnepély a »Staadhalle-gasten«-ben.

Csütörtök, augusztus 10-én délelőtt 7 óraker szent misék a város összes templomaiban; délelőtt 8 óraker negyedik zárt ülés, d. e. 10 óraker negyedik nyilvános ülés; délután 2 és fél óraker társas ebéd a »Frankfurter Hof« nagytermében, este 6 és fél óraker ünnepélyes hajókirándulás a Rajnán a Köln Duneldort-i társaság által külön e célra rendelkezésre bocsátott hajóján.

Ez ennek a nagygyűlésnek a programja, melyen a német katolikus vezérférfiai fognak szerepelni. A részletes programot legközelebb hozzuk. Az idei nagygyűlés fényét és nagyszerűségét emeli Kette'ler mainzi püspök születésének száz éves évfordulója. Ő a keresztény szocializmus tulajdonképeni megalakítója. A nagygyűlés részvételi jegyének ára 7:50 márka, mely jogosít az üdvözlő est, az összes üléseken való részvételre, egy mainzi kalauzra, a gyűlés lefolyásáról kiadott stenografált füzet és könyvre és Mainz muzeumainak ingyenes meglátására.

Külön 4 márka a számozott föntartott helyek ára az egész kongresszusra. A kertünnepély belépti díja 50 pfenig, a társas ebéd részvételi jegye 4:50 márka, a hajókiránduláshoz pedig külön 2:50 márkás jegy váltandó. Minden kérdéskérdés és felvilágosításért dr. Schmitt igazságügyi tanácsoshoz Mainz, kell fordulni.

A jelentkezéseket Molthan kereskedelmi tanácsoshoz Mainz kell küldeni. Ott szerzethetők be az összes jegyek. Az elszállásoláshoz szintén a rendezőség gondoskodik; ebbeli jelentkezéseket »Lokalkomite zur Vorbereitung« der 58. Generalversammlung der Katholiken Deutschland-

Mainz 1911 Bureau der Wohnungs Kommission Mainz Johannestrasse 2¹/₁₀ címre küldendők. Azon lelkészek, kik misét mondani akarnak, kötelesek u. n. oltárjegyet szerezni, melyek Kanzeleidirektor Geistlicher Rat Moser, Willigstrasse 4. szerzethetők meg.

Kressnerics Gy. Ferencz.

Verjük meg a sztrájkpénztárost.

Vagy a főszolgabíró.

A sarkadi Almássy-féle uradalomban, néhány száz munkás végzi az aratási és cséplési munkálatokat. Az uradalom nem okulva rajta, hogy a békésmegyei munkásokkal évről-évre baj — van, mert ezek az izgága, a népbolondítók által teljesen elvakított emberek, keresvekeresik mindig az alkalmat, hogy összetűzéseket, sztrájkot provokáljanak a munkaadókkal szemben — az idén is szerződötetett 35 békésmegyei munkást.

Alig kezdődött el az aratás, a békésiek rögtön bujtogatni kezdték a munkásokat a sztrájkba »kérták vinni őket. A sztrájkra meg is volt a hajlandóság, mert azzal lettek biztatva, hogy minden munkás a sztrájk tartalmára 5 korona napidíjat fog kapni. Először 34 békésmegyei munkás lépett sztrájkba, kiket aztán Csanády Jenő főszolgabíró 30 napi elzárásra ítél.

A munkások abban a hiszemben, hogy a többi is követni fogja őket, szépen megkezdtek a büntetés kitöltését, s várták nyugodtan a központi sztrájk pénztárából az 5 koronákat. Az 5 koronások azonban sehogy sem akartak érkezni.

Persze a többi munkás mikor látta, hogy sztrájkoló társaikat hogy csapták be, s az ígért 5 koronákat nem kapták meg, ellenben a 30 legmunkásabb napot bezárva kell tölteniök, nem léptek sztrájkba, hanem dolgoztak szépen tovább.

A 34 lecsukott ember aztán a börtön hűs csendjében meghányta-vetette a dolgot s reájöttek, hogy sehogy sincs ez így jól, ahogy van. Reájöttek, hogy valaki nagyon hibás lehet az ő dolgukban s köztetszéssel találkozott a felvetett eszme, hogy meg kellene valakit verni, ha út a szabadulás órája.

Egyhangú volt a vélemény az irányban is, hogy erre a központi sztrájkpénztáros ur szolgált reá legalaposabban, de nyomban megllett állapítva az is, hogy ez a személyiség csak akkor kapható meg, ha tagdíjakat kell fizetni, más alkalomból nem igen, tehát mást kellett keresni.

Volt aki a vezetőket ajánlotta, ez azonban heves ellenzésre talált a vezetők részéről, a főszolgabíró mellett is hangzott néhány szó, miután azonban megállapítást nyert, hogy az nagyon erős ember, az önkénytelenül összegyűlt értekezlet ez eszmét értelmezte, s abban állapodott meg, hogy a holnapi napon mikor kiszabadulnak, visszatérnek Sarkadra s megverik a dolgozó munkásokat.

A börtönőr azonban, aki végig hallgatta a gyűlés lefolyását, jelentette a határozatot a hatóságnak s ennél fogva a szépen kigondolt tervből alig ha lesz valami, mert a derék sztrájkolókat holnap amint kiszabadulnak, csendőrök kísérik haza Békéscsabára, hogy a tervezett verekedésnek eleje vétessék.

Királysértéssel vádolt jegyző.

Mert másik terembe helyezte el ő Felsége arcképét.

Általában a magyar bíróságok keveset foglalkoznak királysértési perekkel, mert a magyar nép hagyományos királyhűsége nem engedi meg, hogy illet elkövessen a koronás királlyal szemben.

Annál különösebb esetről emlékezünk meg alább, amely ha igaz, éppen a legtrikább esetek közé tartozik, sőt azt hisszük, még nem is fordult elő. Különben bosszuműve az egész.

Vári András Bihar község jegyzője ellen valami haragosa névtelen feljelentést tett királysértésért, azt adván elő, hogy a jegyző ő Felsége arcképét a község ház tanácsterméből átvitte a szomszédos terembe s ott helyezte el a falon, a tanácsterembe pedig Rákóczy Ferenc arcképét akasztotta ki.

Hir szerint, bár ebben kételkedünk, a feljelentésre a királyi ügyészség megindította a jegyző ellen királysértésért a bünpört.

Tudtunkkal az sehol sincs törvényben, vagy rendeletben, hogy a közigazgatási tanács-termekben okvetlen a király arcképének kell kifüggesztve lenni; ez csak szokás és pedig helyes és lojális szokás.

A jegyző ezuttal tapintatlanságot követhetett el, de lehet, hogy valami elfogadható indoka is volt a kép máshelyre való kiakasztására. Mert ha királysértést akart volna elkövetni, akkor egyáltalán sehova sem függeszti ki ő Felsége arcképét.

Azt hisszük, hogy a kir. ügyészség sem veszi ezt a dolgot olyan komolyan s büntetés helyett egy kis dorgatóriummal megusza Vári András jegyző tapintatlanságát.

Halál egy csók miatt.

Gyilkosság Kocsuban.

Biharmegye déli részén, a román nép közt szilaj, zabolátlan az indulat. Alig mulik vasárnap verekedés nélkül. Nincs náluk értéke az életnek, mert nyomorognak egész életükön keresztül.

Ezt az elfásult vad népet is megrázta az a tragédia, ami tegnap történt. Porumb János földműves, jobb módú polgár Kocsuban. Van háza, szőlője és néhány hold földje.

Porumb fiatal ember, tavaly nősült. A falu legszebb leányát, az Anicát vette el. Boldogn éltek a tegnapi napig, legalább a szomszédok azt tartották. Tegnap aztán vége szakadt mindennek.

A férj tegnap is, mint rendesen, korán reggel kiment a határba búkkönyvet kasználni. Máskor addig szokott dolgozni, míg az est be nem áll, most azonban 5 óra felé már haza ment, mert nagyon éhes volt.

Utközben még néhány körtét is szakasztott, hogy viszi haza az asszonynak. Porumb a kert felől jött, hát gondolta, hogy nem kerül az utcára, hanem be megy a kert ajtón. Amint elmegy az ablaka előtt a szobából elfojtott kacagás és suttogás ütötte meg a fülét. Benézett az ablakon és látta, hogy Anicát átölelve tartja egy legény.

Levette válláról a kaszát, két kézre fogta és megállt a fal mellett a tornác végénél.

Tudta, hogy a legény erre fog kijönni. A legény Blága Szimjon csakugyan nemsokára kijött, utána a menyecske, még egyszer eibuszkodtak.

Amint Blága kilépett a tornácából Porumb a jó éles kaszával feléje sujtott. A következő másodpercben legördült a Blága feje a megbántott férj lábához.

Az asszony, mintha a villám csapott volna le előtte, megállott, aztán elkezdett eszeveszetten futni az udvar hátsó részén levő kúthoz. Porumb utána szökött, de még mielőtt beérte volna, a kutba ugrott a szerencsétlen fiatal asszony. A férj segélykiáltásaira összefutottak a szomszédok és ezek segítségével húzták ki a kutból Anicát holtan.

Porumb még tegnap este jelentkezett az ottani csendőrségen s miután vallomását jegyzőkönyvbe vették, letartóztatták. Ma kísérik át az ügyészség fogházába.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

Koleragyanus utasok Biharillyében.

Tegnap Triesztből a révkapitányi hivataltól — mint már jelentettük — távirat érkezett a nagyváradai orvosi hivatalhoz, hogy 20 visszavándorló koleragyanus munkás utazik Biharillye felé.

Ma azonban kiderült, hogy a táviratot tévesen fogalmazták, mert Triesztből nem 20, hanem két utas érkezett, még pedig nem is munkások hanem előkelő utasok: báró Szepessy-Szokoll Rudolf és báró Rónayné.

Nagyváradon, Kőtegyánban és Biharillyén várta a hatóság a koleragyanus utasok megérkezését. Biharillyén érkezett meg ma reggel a két előkelő utas, ahol is az állomáson Kemény Ferenc jegyző és Erdős Jenő orvostanhallgató várták őket. A teljesen felszerelt kolerabarakkba akarták a két koleragyanus utast elhelyezni, hogy ott megfigyelés alatt legyenek, azonban az utasok hatósági bizonyítványt mutattak fel, amely igazolta, hogy úgy a trieszti állomáson, mint az ország határán dezinficiálták őket.

Különbön is báró Szepessy Szokoll József kastélyában egész külön lakrészt rendeztek be a két utas számára, ahol mindenkiől teljesen elkülönítve orvosi megfigyelés alatt lesznek.

A hatóság belátva, hogy ilyen körülmények között nincs semmi ok az aggodalomra, megadta erre az engedélyt. Így a két koleragyanus a kastély elkülönített részében marad, azonban itt is állandóan orvos rendőri felügyelet alatt lesznek.

Dr Heves Ignác, a kőtegyáni járásorvos is ilyére ment, megvizsgálta a két koleragyanust és mindkettőt teljesen egészségeseknek találta. Őt napig lesznek vesztegár alatt, s ez idő alatt a járásorvos állandó felügyelet alatt fogja tartani a két elkülönített utast.

A faluban eleinte igen nagy volt a riad-

alom a kolerá hírére, de a hatóság megnyugtatta a községbelieket, hogy nem kell semmi veszélytől tartani.

UJDONSÁGOK.

* **Bíró Gerliczy Ferenc** maltai lovag. Ő felsége, a király megengedte, hogy bíró Gerliczy Ferenc országgyűlési képviselő, deszki nagybirtokos, a nagyváradai kath. kör világi elnöke a szuverén maltai lovagrend díszlovagkeresztjét elfogadja és viselje.

* **Biharmegye Balthazár beiktatásán.** A napokban megirtuk, hogy a Tiszántúli református egyházkerület ujonnan megválasztott superintendense dr Balthazár Dezső beiktatására Biharvármegye törvényhatóságát is meghívták. A beiktatás ünnepélyének programját tegnap küldte meg a rendezőség a vármegyének. Biharvármegye részéről Balázsházy Iván, dr Buday József, Racsek János derecskei, Dobozy Kálmán érmihályfalvai és Kovásznay Marcell székelyhídi megyebizottsági tagok vesznek részt az ünnepélyen.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Taka János hátulajdonos vejét, Flitzner Menoiti Máv. művezetőt a nagyváradai vasutállomásról. A temetésen a karársak és rokonok nagy számmal voltak jelen. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plébános végezte, mely után az olasz temetőben adták át az anyaföldnek a derék férj a családapa holttesteit.

* **Iskola a Lityogó-malom helyén.** A városi mérnöki hivatal elkészítette és beterjesztette a városi tanácshoz a csillagvárosi községi elemi iskola tervét, amely szerint az iskola a Gilányi-korcsma telkén építtetnék fel, mivel azonban Nagyvárad városa a Gilányi-korcsma telkét felajánlotta a létesítendő szövőgyár céljaira, a mérnöki hivatal javasolja, hogy a csillagvárosi iskolát a Laporta (Lityogó)-malom telkén építtesse fel a város. Az új iskola egy emeletes épületre van tervezve, 12 tanteremmel s külön földszintes épületben lenne az igazgató és a szolga lakása. Az összes építési költség 145,482 korona.

* **Névváltoztatások.** Grünfeld Sándor nagyváradai lakos vezetéknévét Gerő-re, Schvacz Miksa nagyváradai lakos pedig Simonyi-ra változtatták.

* **Hogy gazdálkodnak a közbirtokosság vagyonával.** Tegnap feljelentés érkezett a megyei közigazgatási bizottsághoz Tinódról. A feljelentést Molnár Gyula teszi a tinódi közbirtokosság vezetősége ellen. Molnár kéri a közigazgatási bizottságot, hogy a tinódi közbirtokosság számadásait 1906—1910. évekéről vizsgáltsa meg. A feljelentés szerint a közpénzeket ugyanis idegen embereknek adják ki használatra, anélkül, hogy valami biztosítékot kérnének. A pénztáros Butuk János, ha esetleg arra kerül a sor, nem képes teljes garanciát nyújtani, mert mindössze 600 korona értékű vagyona van.

* **Rémes tüzeset.** A Rimaszombattól pár órányira fekvő Rimatopova község jórésze leégett. A tűz Neumann Adolf kereskedő házában keletkezett, majd leégett a luteránus templom, a községháza s egész sor ház. Steiner kereskedőnél fellobbant két hordó benzin s zétvetette a házat. Az egyik házban két gyermek elégett, a luteránus lelkésznek, Banczig Sámuelnek pedig a felesége ijedtében szörnyet halt.

* **Adakozzunk a kecskeméti templomokra.** A kecskeméti földrengés elpusztította, megromlaltta a templomokat is s most a híveknek nincs templomuk, hol lelki vigaszt nyerjenek s szorongatótt helyzetükben lelki szükségleteiket kielégítsék. Révész István kecskeméti prépost-plébános az alábbi felhívást a kérelmet benyújtotta a katolikus hívekhez: *Testvérek segítsetek!* A július 8-ai földrengés óriási és évekig gyógyuló sebeket ütött Kecs-kemét városba, de senki és semmi intézmény nem ütött olyan mélyet, olyan fájdalmasat, mint a kecskeméti róm. kató. egyház. Az az egyház, mely eddig ősrégi autonómikus szervezettel és kulturműszínt teljesített ötvöszerez hívők között, mely — dicső éppén a katolikus hívek gyengébb vagyoni helyzetének — az utóbbi évek alatt hatalmas virágzásnak indult, néhány másodperc alatt a tönk szélére jutott. Egyházunk anyagi fennállását biztosító még néhány száz ezer korona kölcsönrel felhelt három bérházunk lakhatatlanná vált. Főgimnáziumunk majdnem teljesen tönkretett épületét csak nagy áldozatok árán hozhatjuk helyre. Több kisebb háználank romokban hever. Szent Erzsébet templomunk már alig lesz javítható, egészen újra építendő. Plébániai és lelkészi épületeink lakhatatlannak. Ami legjobban fáj, mi majdnem kétségbeeszt, hogy haránk büszkesége, az Alföld utaga kincse, félszáz ezer hívő gyönyöre és boldogsága: ami még templomunk minden részében állott gyöngyhatáttal meg van vesztelve. A városi tanács által felkért, műegyetemi tanárokból álló bizottság, a párját ritkító csodaszép tanulmányt letartandónak véleményezte. Mind a négy katolikus templomunk hatóságilag be van zárva. A 160 ezer hold területen szétszórott hívek vigaszára már nem kondulhat meg a kecskeméti öreg templom nagy harangja. Kénytelenek vagyunk künn, a városból elég távol a Szentháromság-temetőben misézni, prédikálni, Isten szabad ege alatt gyóntatni és áldoztatni. Szívétázó jelenet, mikor úgy vasárnaponként 10—15 ezer szinmagyar hívő apáinak sirján égre emelt könnyes szemmel zengi Boldogasszony Anyánkhoz: *A földrengéstől, rémes veszélytől Szabadíts meg minket gyötrő rettegéstől. Keresztény testvérek! A magyar nép nemesen büszk, kérni nem szeret. De büszkeségénél is nagyobb Isten és egyháza iránti szeretete. Epp azért magyar önértetünk megalázásával kérünk titeket, segítsetek. — Mi bizunk a testvéri szeretetben, biztat az a tudat is, hogy boldogabb napjainkban mi is siettünk szenvedő testvéreink könnyeit letörölni. A megrendült földről rendíthetlen hittel, a romok közül romlatlan szívvel kiált felétek 50 ezer katolikus magyar: Testvérek segítsetek! Révész István, prépost-plébános.*

* **A koleragyanus beteg állapota.** Csak természetes, hogy a község érdeklődését nagy mérvben felkeltette a koleragyanus tünetek között megbetegedett Makay Jánosné állapota, mert nem közömbös a város egyetlen lakójára sem, hogy valóban kolerás beteggel van-e dolga a hatóságnak, vagy nem. A közegegyesületi bizottság, mint legilletékesebb fórum előtt is szóba jött Makay Jánosné állapota a tegnapi ülésen. Dr Nemes Aron tb. városi főorvos ismertette a Makayné észlelt tüneteket, amelyek teljesen kolerászerű szimptomák. Rámutatott azokra a szigorú intézkedésekre, amelyeket a hatóság foganatosított, szóval a hatóság teljesen úgy járt el, mintha feltétlenül ázsiai kolerával szemben kellene védekezni. Makayné állapota különben változó: míg tegnap, csütörtökön jobban volt, éjjel ismét rosszabbodott az állapota, míg tegnap, pénteken délelőtt 9 órától állandó javulás állott be. Hogy valóban ázsiai kolerában betegedett meg a szerény asszony, azt csak a bakteriologiai intézet vizsgálatának eredménye mutatja ki. Valószínű, hogy vasárnapra megérkezik az országos

bakteriológiai intézet érejtése. Bár mi legyen a vizsgálat eredménye, Nagyváradi város közönsége nyugodt lehet, mert a hatóság oly megszemenő intézkedéseket tett, amelyek mellett nem félhetünk a kolera veszedelmétől ebből az esetből kifolyólag. A hatóságnak pedig kötelessége, hogy állandóan a legéberebb őrködést fejtse ki minden téren intézkedjék, hogy ha mégis felütné nálunk a fejét a veszedelem, ne találjon készületlenül.

*** A közegészségügyi bizottság ülése.** Nagyváradi város közegészségügyi szakbizottsága tegnap délután rövid ülést tartott a városházán, amelyen dr. Grosz Menyhért elnöke alatt Bordé Ferenc, dr. Nemes Aron, Stark Gyula, Csanda Endre, Niesner Aladár és dr. Molnár Imre jegyző volt jelen. Parcellázási ügyek kerültek tárgyalásra. Weinberger Ferenc és Glancz Salamon az olasz temető alatt, a Szőlőtelep mellett akarják a tulajdonukban levő földet házhelyekül parcellázni. A szakbizottság a telekfelosztást és ezen a helyen a házak építését ellenzi, mert a terület vizenyős, mély, egészségtelen. — Szemics János és Solyom Sándor a temető másik oldalán, a Káptalan sorról a temetőbe vezető út mellett akarják földjeiket házhelyekül parcellázni. A szakbizottság itt sem helyesli, hogy lakóházakat építsenek, dacára, hogy a mérnöki hivatal azt nem ellenzi, s hogy már a város engedélyt adott Incze Lajosnak itt házak építésére. A szakbizottság azonban más formát keresett az elutasításra. A kérdést levették a napirendről az időre, mikor ezen terület szabályozását elhatározza a város.

*** Nagyváradi házasságszedelő Amerikában.** Német nyelvű információt kérő levél érkezett tegnap a baltimori konzultól Bihar megye alispánjához. A levélben arról értesíti a konzul az alispánt, hogy ott egy Hubert Sándor nevű nagyváradi ember egy odaváló leánynak házasságot ígért s attól állandóan pénzt csalt ki, amit elköltött, aztán a nő állott. A leány feljelentette Hubertet a hatóságnak, mely megindította az eljárást a szédelő ellen. Tegnap az iránt kereste meg a konzul az alispánt, hogy állapítsa meg, vajon Hubert Nagyváradon nem nőse már és nem volt-e hasonló cselekmények miatt elítélve.

*** A fürdőbe utazók figyelmébe.** A magyar királyi állam vasutak nagyváradi forgalmi főnöksége értesíti a közönséget, hogy a fürdőbe való utazásukkor csak a fürdői vonatokat vegyék igénybe. A belényesi vasut csak a messzebb menő utasok szállítására van be rendezve s így megeshetik, hogy az ezen vonaton a fürdőbe utazókat, — hogy a belényi utasoknak kellő hely álljon rendelkezésükre — a vonatról már a legközelebbi állomáson kénytelenek leszállítani. A fürdői vonatokat azért szervezte az államvasutak vezetősége, hogy ezeket vegye igénybe a nagy közönség.

*** Borbélyok és fodrászok ünnepnapja.** A magyarországi borbélyok és fodrászok ez év aug. 21., 22. és 23. napjain országos fodrász kongresszusra gyűlnek össze Aradra. Ezen esemény számba menő napokat ünnepé óhajtják avatni azzal, hogy a kongresszus első napján, augusztus 21-én (hétfőn) az egész országban a borbély és fodrász üzletüket egész nap zárva tartják. Egyben értesülünk a Marosvásárhelyen megjelendő országos Fodrászok Lapjából, hogy ezen alkalommal megalakítják a vidéki fodrászok országos egyesületét is, melynek az a célja, hogy szakmájukat a művelt külföldi nivóra emeljék.

*** Elfogott vásári tolvaj.** Tegnap délelőtt veszedelmes vásári tolvajt fogott el a nagyváradi rendőrség. *Taub Sámuel* né vásári árus Nagyvásár-téren levő sátrában Kiss Gyuláné vásznakat válogatott. Válogatás közben, amikor a sátorban a legtöbb vevő volt, Kiss Gyuláné két vég vásznat ruhája alá rejtett lopott holmikkal távozni akart. A lopást a kereskedő egyik alkalmazottja észrevette, s mikor a tolvaj megakart ugrani, rendőrért kiáltott. A Nagyvásár-téren posztoló rendőr figyelmes lett a kiáltásra és elfogta a menekülőben levő vásári tolvajt. A rendőr Kiss Gyulánét előállította a rendőrkapitányi hivatalhoz, ahol a lopott vásznat megtalálták az asszony ruhája alatt. A rendőrségnek régi ismerőse Kiss Gyuláné, aki egyike a legveszedelmesebb vásári tolvajoknak. *Jánossy Gyula* rendőrkapitány a tolvaj asszonyt letartóztatta.

*** Mi a kár Kecskeméten.** Hétfőn kezdődött meg a hivatalos kárbecslés és ennek eddigi eredményei csak megerősítik azokat a hozzávetőleges számításokat, melyek szerint a földrendező magának a lakosságnak 4—5 millió korona kárt okozott. Ehhez járulnak az összes templomokban, egyházi középületekben, középiskolákban és állami épületekben okozott károk. A városi bérházakban a kár 379 ezer korona, a szintén városi tulajdonban lévő kaszárnyában a kár 850 ezer korona. A városházának, mint a leginkább megsérült épületnek renoválása még kétséges.

*** Az elkobzott gyümölcsöt kihalásznak.** A rendőrség naponként nagyobb mennyiségű éretlen és romlott gyümölcsöt koboz el a piacon s ezeket beleönti a Körözső. Az közegészségügyi bizottság tegnapi ülésén *Stark Gyula* bizottsági tag felhívta a tisztí főorvos figyelmét arra, hogy az elkobzott s az egészségre ártalmas gyümölcsöt a Körözsőből, a folyó alsóbb részén fürdő gyermekek kifogdossák és megesszik, ami által illuzóriussá válik a hatóság óvóintézkedése. *Dr. Nemes Aron* kijelentette, hogy erre a körülményre éppen tegnap hívták fel figyelmét s mivel meggyőződött erről az anomáliáról, azonnal intézkedett, hogy az elkobzott gyümölcsöt másként semmisítsék meg.

*** Hirtelen halál.** Tegnap reggel a Halászló-utca 40. sz. alatti ház udvarán, a ház lakói halva találták *Borsos János* 82 éves öreg embert. Az esetről értesítették a rendőrkapitányságot, ahonnan *Horváth Géza* rendőrkapitány és *Ertler Mór* dr. városi tisztí orvos a helyszínére mentek a hűlészemle megejtése végett. Az orvosrendőri vizsgálat megállapította, hogy *Boros János* asztmatikus görcsök lepték meg s pár pernyi vergődés után meghalt. A holttestet kiszállították a hullaházba.

x Fontos, Vadászok figyelmébe! Minden vadász tudja, hogy jól lőni csak jó fegyverrel lehet, tehát a közelgő vadászati szezonra hogy készen álljunk, vizsgáljuk meg fegyvereinket és azokat, ha hibásak, kijavítás végett küldjük *Ladányi J.* puska- és fegyvermesterhez, Rákóczi-ut Moskovits palotába, ahol állandóan nagy raktárt találunk a legmodernebb fegyverekből és a leg jobb töltényt is csak itt szerezhetjük be. Telefon szám 269. M. k. lőpor áruda.

x Csillár és fémáru gyártási telep: Nagyváradi Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémertér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stílszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csendő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és helyi szöveteiben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisint az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

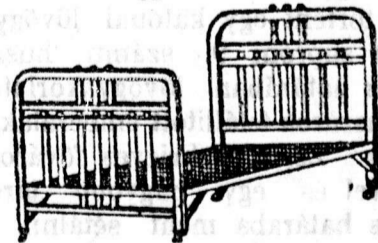
angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő** hiteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. **Benkő A.** könyvkeres. Rákóczi-ut 10. sz.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Szekerényágy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

IRODALOM.

Az Élet legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg. Vasárnapi levél: Háttra járt-e eső? — z elmebajosok birodalmában. Fráter Aladár. — A titok. Szilárd Győző. — Vitézi ének. (Költmény.) Boros Ferenc. — Selene. (Regény.) Orbán Dezső. — Híres barátságok. Özv. Báihory Nándorné. — Haszontalan. Gerolamo Rovetta. — A könnyőről. (Költmény.) Sik Sándor. — Csütörtök ur. (Regény.) Chesterton-Hévey. — Könyvek — Muzgóképek. Szerkesztői üzenetek.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészkivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirtű**

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

A pápa állapota.

Budapest, aug. 4.

(Saját tudósítónktól.) Rómában az a hír terjedt el ma, hogy a pápa állapota válságosra fordult. A hír tuzott volt. Az igaz, hogy Öszentsége még mindig igen gyenge, úgy, hogy napi munkáját nem tudja elvégezni, de orvosai biznak abban, hogy a szentatya állapota javulni fog. A pápa hangulata a múlt heti ájulások következtében igen nyomott, de természetes folyamánya a nagyfoku gyengeségnek.

Halálos szerencsétlenség egy lövőgyakorlaton.

Budapest, aug. 4.

(Saját tudósítónktól.) Sopronból jelentik, hogy ott ma reggel halálos végű baleset történt egy katonai lövőgyakorlaton.

A soproni 9. számú huszárezred a város határában lövőgyakorlatot tartott. A huszárok felállított emberalakú bábokra lőttek. Zelinka Frigyes fővárosi mérnök nevével és egy nagyobb társasággal a város határába ment sétálni. Még távol voltak a huszárok lövőterétől, amikor egy katonai járőr figyelmeztette a társaságot, hogy ne menjenek tovább, mert bejutnak a huszárok lőtávolságába. A társaság szót fogadott a figyelmeztetésnek és a kirándulók leültek egy padra.

A katonai járőr még nem távozott el, amikor valósággal golyózápor zúdult feléjük.

Egy golyó Zelinka Frigyesnél talált,

akit azonnal beszállítottak a városi kórházba. A szerencsétlen asszony még a délelőtt folyamán meghalt.

A polgári és katonai büntetőhatóságok szigorú vizsgálatot indítottak az ügyben, annak megállapítására, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Autó a vonat előtt.

Budapest, augusztus 4.

(Saját tud.) Déváról jelentik, hogy özvegy Kapronczai Mátýásné, gazdag földbirtokosnő, ma délelőtt Algyóról Szászvárosba akart menni automobilján. Ahol a vasutvonal keresztezi az országot, forduló van s így az autó sofförje nem vette észre a vonat közeledését.

A sorompók nem voltak leeresztve. Az automobil éppen abban a pillanatban akart áthaladni a vasuti síneken, amikor a személyvonat odaérkezett. A vonat elütötte az autót és özvegy Kapronczainé épp a vonat kerekei alá esett, ki az autóból. A szerencsétlen földbirtokosnőt a vonat kerekei darabokra tépték.

A sofför sértetlen maradt.

A konstantinápolyi kolera.

Konstantinápoly, aug. 4.

Ma itt újabb huszonkét koleraesetet jelentettek be, a melyek közül tizenkettő halállal végződött.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatözsden tegnap kezdetben szilárdan indult az üzlet, később azonban ellanyhult az irányzat, kész áru 10 fillérrel emelkedett. Forgalom 30.000 mázsa.

Határidők zarálatata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11.16
Októberi buza	— —	10.94
Októberi rozs	— —	8.96
Októberi zab	— —	8.02
Májusi tengeri (1912)	— —	7.35
Juliusi tengeri	— —	7.49
Augusztusi tengeri	— —	7.52
Augusztusi repee	— —	14.60

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.—
Osztrák hitelrészvény	— —	659.—
Jelzálogbank	— —	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.75
Salgótarjáni kőszén	— —	673.—
Osztrák államvasut részvény	— —	749.—
Közuti vasut	— —	777.—
Rimamurányi vasmű	— —	693.25
Városi vasut	— —	389.—
Beocsini cement	— —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárolag szeptember 15-ig közlekedik.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1911. évre szóló hadmentességi díj kivétési lajstromok az 1883. évi 44. t.-cz. értelmében 8 napi közzemlére folyó hó 29-től VIII—7-ig bezárolag a városi adóhivatal 30-ik számú szobájában azonnali figyelemmel kísérettel ki, miszerint azt az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk ellenétalan felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad, 1911. évi július hó 27-én.

Városi adóhivatal

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujjonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapított :
 1894.

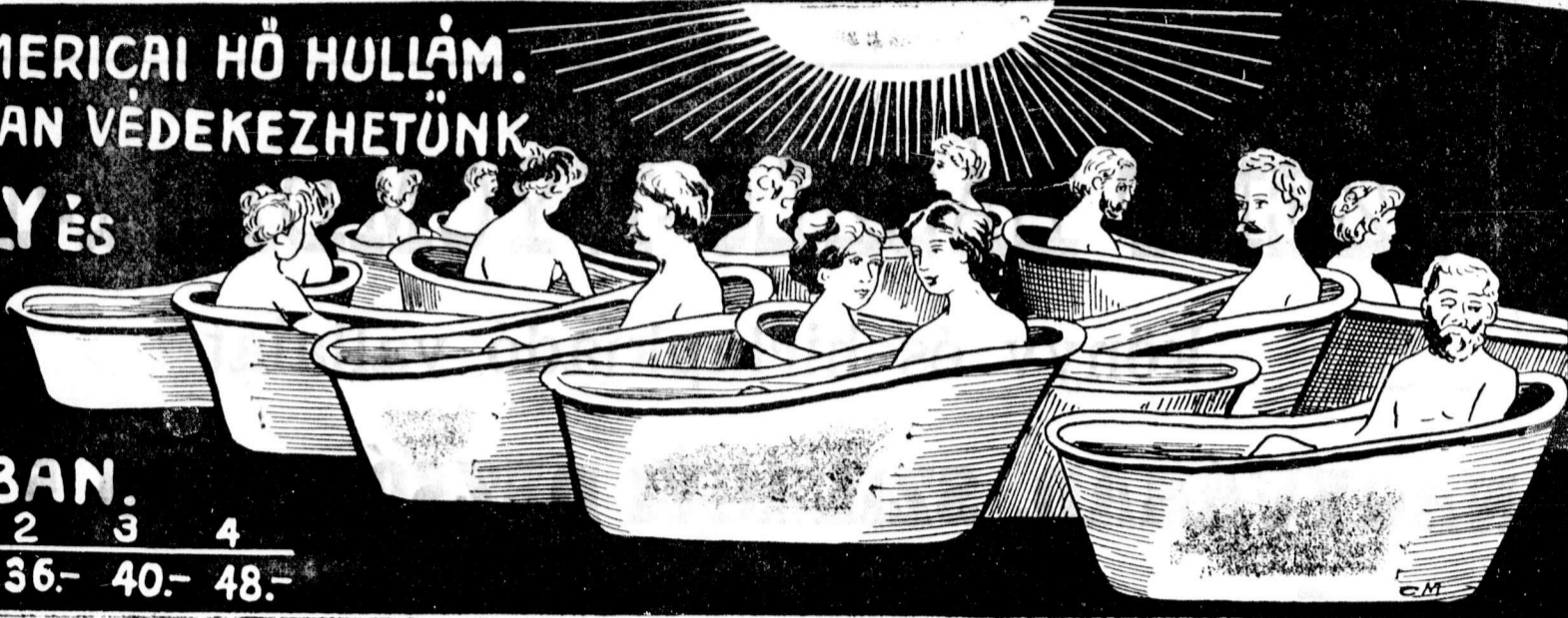
Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapított :
 1894.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

sz: 2 3 4
Kor: 36- 40- 48-

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 168

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

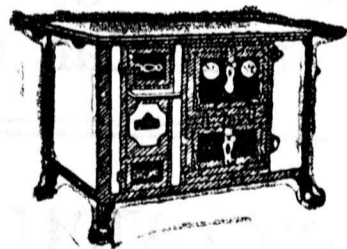
Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfimító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szájviz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajszkefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatol	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 > Emke hajszesz hajhalkás ellen	1 frt >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantin	30 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kiehlhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 > folyékony brillantin	15 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	50 >	1 Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Brunz watta	85 >
1 > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajszkötő	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfimító	20 >		
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!